

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2000 № 584 «Про утворення Державного департаменту морського і річкового транспорту» - <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.1998 № 2098 «Питання безпеки судноплавства України» - <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 227 «Питання Державної адміністрації морського і річкового транспорту» - <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Указ Президента України від 12.05.2011 № 581/2011 «Про Положення про Міністерство інфраструктури України» - <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Проект Указа Президента України «Про Положення про Державну службу морського та річкового транспорту України» - www.ukrport.org.ua/polojenia.doc
8. Текст до другого читання законопроекту «Про морські порти України», 12.03.2010 - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=30772

УДК 347.791.6

Арешт суден на забезпечення морських вимог

Автор: *О.Ю. Дубинський,*

Національний університет кораблебудування, м. Миколаїв

Актуальність теми. Порівняно недавно в правовій системі України з'явилося судове провадження з арешту морських суден на забезпечення морських вимог. В результаті в цивільному праві України з'явилися нові категорії, які раніше цивілістикою не застосовувалися.

Основні проблеми у правозастосовчій практиці пов'язані з невизначеністю місця норм з арешту морських суден на забезпечення морських вимог у правовій системі України, із загальною необізнаністю більшості суддів України з новим судовим провадженням, судді розглядають справи цієї категорії, не вивчаючи і не аналізуючи практику судів інших регіонів України.

1. Повноваження на арешт судна

Судно може бути арештоване чи звільнене з-під арешту тільки за рішенням суду, господарського суду або голови Морської арбітражної комісії.

Арешт судна означає будь-яке затримання судна або обмеження в його пересуванні, що здійснюються для забезпечення морських вимог, зазначених у статті 42 цього Кодексу, під час перебування судна в морському порту України.

Арешт не включає заходів, що здійснюються для виконання рішень суду чи господарського суду, що набрали чинності.

2. Морські вимоги. Судно може бути арештоване тільки на морські вимоги. Морська вимога - це вимога, що виникає з права власності та інших майнових прав на судно, а саме вимога у зв'язку з:

- заподіянням шкоди в результаті втрати або пошкодження майна у зв'язку з експлуатацією судна;
- заподіянням шкоди в результаті позбавлення життя або ушкодження здоров'я на суші або на воді у прямому зв'язку з експлуатацією судна;
- заподіянням шкоди навколишньому природному середовищу;
- винагородою, що належить за здійснення рятувальних заходів або виконання вимог будь-яких договорів про рятування;
- втратою чи пошкодженням вантажу, включаючи багаж, під час перевезення або у зв'язку з ним;
- будь-яким договором використання або фрахтування судна, перевезення вантажу або пасажирів на судні;
- постачанням продуктів харчування, матеріалів, палива, запасів, обладнання, включаючи контейнери, для експлуатації судна або утримання його;
- будівництвом, ремонтом, перебудовою або переобладнанням судна;
- зборами в порту, каналі та інших судноплавних водах, а також у доці;
- будь-яким спором: 1) про право власності на судно або володіння ним; 2) між двома або кількома власниками судна щодо використання судна і розподілу прибутку; 3) що виникає з договору купівлі-продажу судна. [3]

3. Умови, за яких судно може бути арештовано:

Будь-яке судно або судна можуть бути арештовані, якщо на момент початку процедури, пов'язаної з арештом судна або суден, вони перебувають у власності особи, яка несе відповідальність за морською вимогою і яка на час виникнення вимоги була власником судна, стосовно якого морська вимога виникла, або фрахтувальником такого судна за бербоут-чартером, тайм-чартером або рейсовим чартером.

Це правило не застосовується до вимог про право власності на судно чи володіння ним. [4]

4. Звільнення судна з-під арешту:

- у разі надання забезпечення морської вимоги в прийнятній формі та достатнього за розміром;

- за відсутності згоди сторін щодо форми і розміру забезпечення морської вимоги суд, господарський суд або Морська арбітражна комісія визначають форму і розмір забезпечення, який не повинен перевищувати вартості судна;

- будь-яке прохання про звільнення судна з-під арешту у зв'язку з наданням забезпечення морської вимоги не означає визнання відповідальності, відмови від засобів захисту або права на обмеження відповідальності.

5. Подальший арешт або арештовано на ту ж морську вимогу лише за таких умов:

- розмір забезпечення тієї ж вимоги, одержаного раніше, є недостатнім за умов, що загальний розмір забезпечення морської вимоги не може перевищувати вартості судна;

- особа, яка вже надала забезпечення морської вимоги, не спроможна виконати своє зобов'язання повністю або частково;

- судно, що вже було арештовано, або забезпечення морської вимоги, що вже було надано, було звільнено на прохання або за згодою особи, яка заявила вимогу, при наявності для цього підстав;

6. Захист інтересів власника арештованого судна або фрахтувальника його за бербоут-чартером:

- особа, на вимогу якої судно арештовано, несе відповідальність за будь-які збитки, завдані власнику судна або фрахтувальнику його за бербоут-чартером у результаті необґрунтованого арешту судна або надання надмірного забезпечення морської вимоги.;

- суд, господарський суд або голова Морської арбітражної комісії можуть як умову арешту судна або продовження арешту, накладеного раніше, зобов'язати особу, яка заявила вимогу про це, надати забезпечення морської вимоги в розмірі та на умовах, визначених судом або головою Морської арбітражної комісії, у зв'язку з будь-якими збитками, що можуть бути заподіяні власникові судна чи фрахтувальникові його за бербоут-чартером в результаті необґрунтованого арешту судна або надмірного забезпечення морської вимоги і за що така особа може нести відповідальність. [2]

Звертають на себе увагу недосконалість законодавства України з арешту суден на забезпечення морських вимог та суттєві помилки в судовій практиці в цьому питанні. Для того, щоб усунути прогалини в чинному законодавстві України і привести судову процедуру з арешту суден у відповідність до широко відомих правил, пропонується внести такі зміни до чинного законодавства України – визначити порядок примусового продажу суден; встановити строки звернення до суду чи арбітражу після отримання забезпечення; нормативно закріпити підсудність справ судам України за місцем здійснення арешту суден та ін.

Література:

- 1.Брильов О.А. Арешт суден по забезпеченню морських вимог за законодавством України. – Миколаїв: Атол, 2002. – 242 с.
- 2.Кодекс торгівельного мореплавства України від 23.05.1995 р.Відомості Верховної ради України 1995 р.№ 47-52 (редакція від 15.01.2009 р.)
- 3.Черниш В.Ф., Короткий Т.Р.Правове регулювання діяльності морського порту.
- 4.Ющик О.І.Господарський кодекс у правовій системі України//Вісник господарського судочинства.-2001.-№1.-С.135-140.

УДК 343.13

Повноваження капітану морського судна як органа дізнання

Автор: *О.П. Сікорський, канд. юр. наук,*

Національний університет кораблебудування, м. Миколаїв

Сьогодні в Україні визначені базові норми, що регулюють найважливіші сфери морегосподарської діяльності. Важлива роль в даному аспекті відводиться капітану, який займає особливе місце серед членів екіпажу, оскільки він є його керівником, довіреною особою держави, що відповідає за збереження судна, життя людей, що знаходяться на ньому, вантаж, що перевозиться та ін. Капітан безпосередньо здійснює управління судном на основі єдиноначальності особисто або через підлеглих йому осіб, підкорюється безпосередньо власникові судна або керівникові організації – судновласника, є в необхідних випадках представником судновласника і